

**PROJEKTOWANIE W SPECJALNOŚCI INSTALACYJNO
INŻYNIERYJNEJ INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH**

Zdzisław Turowski

☎ (77) 433 74 30

48-304 Nysa ul. Osmańczyka 36/2

📠 0 667 721 422

NIP 753-146-70-42

PROJEKT BUDOWLANY

Egz.1

Nazwa i adres obiektu budowlanego:

***OŚWIETLENIE WIELOFUNKCYJNEGO BOISKA
SPORTOWEGO WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM
TERENU W ZESPOLE SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYM
BIAŁA NYSKA UL. NYSKA 11 , DZ. 25/6 , 27/3***

Lokalizacja:

woj. opolskie, powiat Nyski, gmina Nysa , wieś Biała Nyska

Zakres robót budowlanych:

45111200-0 Roboty w zakresie przygotowania terenu pod budowę i roboty ziemne

45314300-4 Roboty budowlane w zakresie kładzenia kabli

45316110-9 Roboty budowlane w zakresie instalowania drogowego sprzętu oświetlenia

45312310-3 Roboty w zakresie ochrony oświetlenia

Spis zawartości dokumentacji projektowej:

- I. Część prawna - uzgodnienia
- II. Projekt budowlany
- III. Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ludzi
- IV. Rysunki

Inwestor - nazwa i adres:

**Zespół Szkolno – Przedszkolny w Białej Nysce
ul. Nyska 11
48-303 NYSA**

Funkcja	Imię i nazwisko	Specjalność	Uprawnienia projektowe	Data	Podpis
Projektant	Zdzisław Turowski	Instalacyjno inżynierska w zakr. inst. elektrycznych	31/75/Op	27.08.2015	

sierpień 2015r.

1.0 CZĘŚĆ OGÓLNA DO PROJEKTU

1.1 Podstawa opracowania

Niniejszy projekt opracowano na zlecenie Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Białej Nysce
Niniejsze opracowanie stanowi integralną część projektu budowlanego Boiska Wielofunkcyjnego
wraz z Zagospodarowaniem Terenu i obejmuje swym zakresem projekt zasilania w energię
elektryczną 0,4 kV .

DANE DO OPRACOWANIA PROJEKTU BUDOWLANEGO

- zlecenie
- wizja lokalna
- podkłady mapowe,
  - Inwentaryzacja w terenie
  - Obowiązujące normy, przepisy i opracowania typowe
- a. PN-55/E-05021 , PN IEC 364-523 „obciążalność długotrwała przewodów elektroenergetycznych”
- b. N SEP-E-004 „Elektroenergetyczne i sygnalizacyjne linie kablowe . Projektowanie i budowa”
- c. PN-95/E-05009/53 „Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych” Aparatura łączeniowa i sterownicza
- d. PN-92/E-05009/54 „Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych” Uziemienia i przewody ochronne.
- e. PN-93/E-05009/46 „Ochrona zapewniająca bezpieczeństwo , odłączanie i łączenie”
- f. PN- 91/E-05009/41 „Ochrona zapewniająca bezpieczeństwo , ochrona przeciwporażeniowa”
- g. PN-93/E-05009/443 „Ochrona przed przepięciami atmosferycznymi lub łączeniowymi”
- h. PN-90/E-93003 „Wyłączniki samoczynne do zabezpieczenia urządzeń elektrycznych”
- i. Rozporządzenie Ministra Przemysłu z 8.10.90 w sprawie warunków technicznych , jakim powinny odpowiadać urządzenia elektroenergetyczne w zakresie ochrony przeciwporażeniowej . Dziennik Ustaw 1990r , nr. 81 , poz. 473
- j. Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych Tom V Instalacje elektryczne
- k. PBUE

1.2 Zakres i przedmiot opracowania

W zakres niniejszego opracowania wchodzi :

- Rozdzielnia n/n ze sterowaniem oświetlenia
- zabudowa odcinków linii kablowej
- zabudowa masztów oświetleniowych
- zabudowa lamp na projektowanych słupach
- zabudowa latarni parkowych
- Uziemienie ochronne
- Opis techniczny
- Obliczenia techniczne
- Rysunki techniczne

1.3 Część formalno prawna

- Techniczne warunki przyłączenia
- Zgody właścicieli gruntów (znajdują się w części dokumentacji prawnej - uzgodnienia)
- Uzgodnienie z Zespołem Uzgadniania Dokumentacji (znajduje się w części dokumentacji prawnej - uzgodnienia)

2.0 CZĘŚĆ BUDOWLANO INSTALACYJNA - OPIS TECHNICZNY

2.1 Lokalizacja oświetlenia ulicznego

Projektowana dobudowa oświetlenia BOISKA zlokalizowana została na terenie wsi Biała Nyska przy ulicy Nyskiej 11 , obejmujący teren działek : 25/6 , 27/3 .

Trasę oświetlenia wrysowano w miejscu wskazanym na załączonej mapie sytuacyjnej .

2.2 Charakterystyka obiektu

Boisko szkolne , projektuje się doświetlić lampami ledowymi LED NEO PREMIUM 400W , zabudowanymi na belkach montażowych B-2 .

Belki poprzeczne B-2 zamontować na masztach stalowych ocynkowanych MN 11/4 , zabudowanych na fundamentach B-160.

Kąć do występów artystycznych przy boisku projektuje się doświetlić lampami ledowymi 20W , zabudowanymi w oprawach ELGO PARK LED 650 . Oprawy zabudować na słupach stalowych stożkowych C 3,5/3/60/F. Słupy zabudować na fundamentach F-100 (Elmonter)

Natomiast alejkę przy placu zabaw latarniami parkowymi LSX 4 z lampami metalohalogenkowymi 70W , zabudowanymi na fundamentach B-80.

Miejsce zabudowy słupów z oprawami oświetlenia pokazano na mapie sytuacyjnej i schemacie ideowym.

2.3 Zasilanie oświetlenia ulicznego

Zasilanie obiektu nastąpi z istniejącej rozdzielni głównej z wolnego miejsca w którym zabudować rozłącznik FR-304-40A. Z rozłącznika wyprowadzić przewód YDY 4x6mm zabudowany w listwie montażowej na ścianie w kierunku projektowanej rozdzielni n/n w miejscu zaznaczonym na mapie sytuacyjnej .

Długość trasy przewodu zasilającego YDY 4 x 6mm , L = 28m

Długość kabla ośw. YKY 5 x 4mm od szafki do latarni L= 261m

2.4 Szafka oświetlenia ulicznego

Projektowaną szafkę zabudować w miejscu wskazanym na mapie sytuacyjnej. Szafka wykorzystana będzie do zasilania odbiorników siłowych 400V i 230V , oraz zasilania oświetlenia boiska sportowego .

Zaprojektowano szafkę zabudowaną na typowym fundamencie wg. załączonego rysunku. Szafkę wyposażać w elementy urządzeń wg. schematu ideowego i rysunku montażowego szafki. Szynę uziemienia szafki połączyć z uziomem ochronnym proj. obiektu.

W szafce zaprojektowano sterowanie oświetleniem poprzez automaty zmierzchowe i przełączniki ręczne. Urządzenia zabudować na wspornikach montażowych TH-35 .Dodatkowo zabudowano gniazda wtykowe 230V/16A , oraz siłowe tablicowe 400V/16A.

Zabezpieczenia obwodów wykonać rozłącznikami bezpiecznikowymi RBK-00 z wkładkami jak na schemacie ideowym.

2.5 Słupy

Montaż i stawianie słupa

Dla boiska projektuje się słup oświetleniowy stalowy ocynkowany typu MN 11/4 posadowiony na fundamencie prefabrykowanym betonowym B-160 .

Natomiast dla oświetlenia alejki przy placu zabaw projektuje się latarnie parkowe LSX4 posadowione na fundamentach B-80 .

Do oświetlenia kącika artystycznego projektuje się słupy stalowe stożkowe C 3,5/3/60/F posadowione na fundamentach F-100.

W związku z tym w miejscach oznaczonych opisem na mapie sytuacyjnej należy zabudować w/w słupy.

- przed ustawieniem słupa należy sprawdzić ciągłość połączenia przewodów.

We wnęce słupa , należy zamontować złącze słupowe typu TB-2 wykonanych z tworzywa PBT – politerenftalan butylenu – o wysokich parametrach izolacyjnych i dużej wytrzymałości mechanicznej . Stopień ochrony IP 54 .

Wnęka złącza zamykana pokrywą przykręcaną.

2.6 Montaż belek poprzecznych i koron

Przed zamontowaniem lamp na słupie należy sprawdzić ich działanie oraz prawidłowość połączeń.

- Naświetlacze – lampy ledowe LED NEO PREMIUM 400W montować na poprzecznikach B-2 z samochodowych balkonów montażowych po ustawieniu słupów MN 11/4 .

Belki montować na słupie w sposób trwały , uniemożliwiający obrót wokół osi słupa.

- Oprawy OP 10 z kloszem przezroczystym , rastrem oraz lampą metalohalogenkową 70W o barwie białej zimnej montować do korony KS 32 zabudowanej na latarni LSX 4 (plac zabaw)

- Oprawy ELGO PARK LED 650 , 20W montować bezpośrednio na słupach C 3,5/3/60.

Oprawy mocować w sposób trwały , skręcając na śruby z podkładkami sprężystymi lub w podobny sposób umożliwiającą wymianę oprawy.

przewody zasilające powinny być przyłączone do zacisków przyłączeniowych oprawy.

Przewód neutralny powinien mieć połączenie z częścią boczną trzonka lampy , natomiast przewód fazowy ze stykiem środkowym .

źródła światła do opraw zakładać po całkowitym zainstalowaniu opraw oświetleniowych na słupach.

- instalowane oprawy powinny być czyste.

2.7 Sposób układania kabli

Projektowane kable winny być układane zgodnie z postanowieniami normy N SEP-E-004. Elektroenergetyczne i sygnalizacyjne linie kablowe. Projektowanie i budowa.

Trasę linii kablowej wrysowano na mapie sytuacyjnej .

W istniejącej rozdzielni głównej w miejscu wolnego pola zabudować rozłącznik FR-304-40A z którego wyprowadzić przewód YDY 4x6mm² do zasilania projektowanej rozdzielni R-B . Przewód ułożyć w korytku przewodowym 35x15 , które zamontować po sufitem korytarza .

Od projektowanej szafki oświetlenia, kabel YKY 4x4mm² ułożyć w rowie kablowym o gł. 0,6 m ,na 10 cm podsypce z piasku .

Kable ułożyć linią falistą z zapasem wystarczającym do skompensowania możliwych przesunięć gruntu , nie mniejszym niż 1% długości wykopu.

W miejscu skrzyżowania z drogą i innymi sieciami należy zabudować rurę ochronną DVK 50

Kabel w miejscu wprowadzenia i wyprowadzenia z rur nie powinien opierać się o krawędzie otworów . Wprowadzenia i wyprowadzenia powinny być uszczelnione . Do uszczelnień nie wolno stosować zaprawy cementowej lub wapiennej .

Po ułożeniu kabel zgłosić do odbioru i namierzyć przez Geodetę , następnie przysypać ok. 10 cm warstwą piasku i ok. 15 cm warstwą ziemi rodzimej na której ułożyć folię kalandrową koloru niebieskiego . Folia powinna mieć grubość co najmniej 0,5 mm , a szerokość pasa powinna być nie mniejsza niż 20 cm dla kabli pojedynczych.

Kabel oznakować za pomocą trwałych oznaczników nałożonych na kabel . Odległość między oznacznikami nie powinna przekraczać 10 m dla kabli ułożonych w ziemi , ponadto oznaczniki należy umieścić przy skrzyżowaniach z innymi kablami w wejściach do przepustów rurowych.

Wykonanie oznaczników z blachy niemagnetycznej odpornej na korozję np. ołowianej lub miedzianej. Na oznacznikach należy umieścić trwałe napisy zawierające :

symbol i numer ewidencyjny linii :

- oznakowanie kabla : YKY 4x4mm²
- znak użytkownika kabla :
- rok ułożenia kabla :

Całość przysypać pozostałą ziemią , którą należy ubić . Teren uporządkować i doprowadzić do stanu pierwotnego.

Naruszone elementy pasa drogowego należy przywrócić do stanu pierwotnego pasa z uwzględnieniem warunku , iż grunt w miejscach wykopów należy zagęścić do wskaźnika zagęszczenia $Is = 0,98$ dla pobocza i zieleni ,a dla drogi $Is=1,02$

2.8 Uziemienie ochronne

Projektuje się uziemienie ochronne wykonane z bednarki ocynkowanej FeZn 25x4 , którą należy ułożyć na dnie wykopu przed wykonaniem podsypki dla kabla. Miejsca połączeń z uziemieniami słupów należy zabezpieczyć przed korozją. Rezystancja uziemienia ochronnego nie powinna przekroczyć 10Ω.

2.9 Instalacja ochrony przeciwporażeniowej .

Jako ochronę przed porażeniem zastosowano samoczynne odłączenie zasilania , a jako dodatkową przewód ochronny z izolacją koloru zielono-żółtego , który należy łączyć z częściami metalowymi latarni i uziomem ochronnym poprzez zacisk „PE” .

1. Dodatkowej ochronie przeciwporażeniowej podlegają :
  - słupy oświetleniowe
  - oprawy oświetleniowe
2. Przewody ochronne należy przyłączać do zacisków śrubowych specjalnie do tego celu przewidzianych.

Projektowane urządzenia elektryczne NN przystosowano do pracy w systemie TN-C. Jako środek ochrony przed dotykiem pośrednim zastosowano wyłączenia zasilania przez urządzenia zabezpieczające, przeciążeniowo- zwarciovowe w czasie trwania zwarcia doziemnego nie dłuższym niż 5sek.

2.10 Ochrona przeciwporażeniowa

System ochrony przeciwporażeniowej na obiekcie zaprojektowano zgodnie z zaleceniami podanymi w Rozporządzeniu Ministra Przemysłu z dnia 8.10.1990r Dz. Ust.

Nr. 81 poz.473 oraz normą **PN/E-05009** . Dla zapewnienia dostatecznie skutecznej ochrony przeciwporażeniowej przez zastosowanie szybkiego odłączenia zasilania.

3.0 Uwagi dla wykonawcy

- lokalizację projektowanego kabla wytyczyć w terenie przez geodetę
- po wykonaniu linii zgłosić jednostce geodezyjnej celem pomiaru powykonawczego i sporządzeniu związanej z tym dokumentacji z klauzulą potwierdzającą przyjęcie do ewidencji geodezyjnej.
- Projektowane roboty wykonać zgodnie z wymogami normy N SEP-E-004 „Elektroenergetyczne i sygnalizacyjne linie kablowe . Projektowanie i budowa”

3.1 Uwagi końcowe

Po wykonaniu wszystkich instalacji wykonać badania i pomiary po montażowe zgodnie z PN – 93 / E – 05009 / 61 dotyczącej

- rezystancji izolacji
- rezystancji uziemienia
- sprawdzenie samoczynnego odłączenia zasilania
- pomiar skuteczności zerowania

Protokoły badań pomiarów oraz świadectwa jakości materiałów przygotować do odbioru końcowego .

1.Instalowane przewody , kable , osprzęt i aparatura winny posiadać certyfikat dopuszczający do obrotu na rynku krajowym .

2.Wszystkie prace należy wykonać zgodnie z przepisami wymienionymi w pkt 1.1 przez osobę posiadającą odpowiednie uprawnienia w zakresie wykonawstwa robót elektrycznych.

3.Wszystkie stosowne urządzenia elektryczne powinny posiadać dopuszczenia do stosowania.

4.Po wykonaniu linii kablowej należy wykonać mapę w skali 1:500 wraz ze szkicami inwentaryzacyjnymi z wrysowaną siecią energetyczną . Mapa winna być zaopatrzona w klauzulę potwierdzającą przyjęcie do ewidencji geodezyjnej państwowego zasobu

5.geodezyjno-kartograficznego w odpowiedniej terenowo filii Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

6.Wszelkie zmiany i odstępstwa od niniejszego projektu w trakcie wykonawstwa , należy uzgodnić z Inwestorem , Kierownikiem Budowy robót elektrycznych i Projektantem.

7.Zmiany i odstępstwa od projektu powinny być odnotowane odpowiednim wpisem w Dzienniku Budowy.

8.Po zakończeniu robót elektrycznych należy sporządzić Projekt Powykonawczy z naniesionymi zmianami , który razem z Dziennikiem Budowy i Protokołami Pomiarów należy przekazać Inwestorowi lub Użytkownikowi obiektu.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra OŚZNiL z dnia 13.05.1995r (Dz. Ust. Nr. 52 poz. 284) projektowane zasilanie elektroenergetyczne nie zalicza się do inwestycji uciążliwych . Zanieczyszczenie środowiska nie występuje.

4.0 Przybliżone zestawienie materiałów

1	Rozłącznik FR-304-40A	szt. 1
2	Korytka przewodowe 35x15	m. 26
3	Przewód YDY 4 x 6 mm ²	m. 28
4	Szafka ster. Oświetleniem z wyposażeniem jak na rys. E-1 i E-2	kpl. 1
5	Kabel ziemny YKY 5 x 4mm	m. 261
6	Fundament prefabrykowany B160	szt. 6
7	Maszt stalowy cynk. MN 11/4	szt. 6
8	Belka poprzeczna B-2	szt. 6
9	Naświetlacz ledowy LED NEO PREMIUM 400W	szt. 12
10	Fundament prefabrykowany B-80	szt. 2
11	Latarnia LSX 4	szt. 2
12	Korona KS 32	szt. 2
13	Oprawa OP 10 z rastrem i kloszem przezroczystym	szt. 4
14	Lampa metalohalogenkowa MH 70W / E27	szt. 4
15	Fundament prefabrykowany F-100	szt. 2
16	Słupy stal. okrągłe stożkowe C 3,5/3/60/F	szt. 2
17	Oprawy ELGO PARK LED 650 , 20W	szt. 2
18	Przewód YDY 3 x 2,5mm ²	m. 175
19	Złącze słupowe TB-2	szt. 10
20	Bednarka ocynkowana FeZn 25x4	kg. 149
21	Piasek	m ³ . 36

5.0 OBLICZENIA TECHNICZNE

5.1 Dobór kabla zasilającego i zabezpieczeń obwodu zasilania

Kabel YKY 4 x 6 mm² , dobrano w oparciu o normy obciążeń i spadki napięć.

Zasilanie : 230V/400V

Moc proj. na obwodzie

Ps = 4,8kW

Po obliczeniu prąd nominalny obwodu 1-faz. In = 7,46A

Zabezpieczenie obwodów ośw. dobrano RBK-00/WTN/ 3 x F 10 A

Zabezpieczenie główne szafki ośw. dobrano RBK-00 /WTN / 3 x F 25A

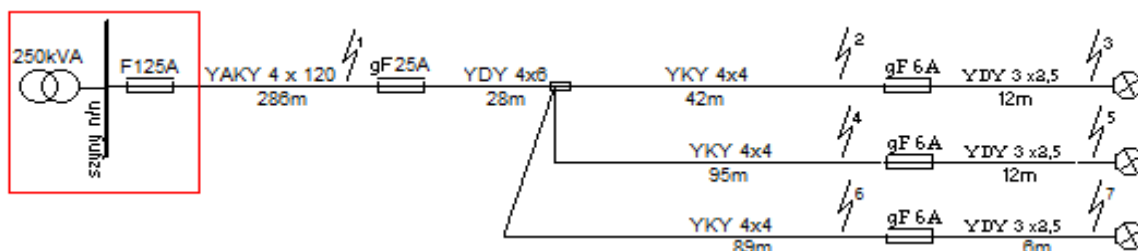
5.2 Sprawdzenie spadku napięcia na

obwodzie projektowanej linii oświetleniowej , po obliczeniu :

$$\Delta U = 1,04V$$

$$\Delta u\% = 0,26\% < \text{od dop. } 3\%$$

5.3 Sprawdzenie zadziałania samoczynnego odłączenia zasilania , dla $Z_s \times I_a < U_o(230V)$

Po obliczeniu :

$$Z_1 = 0,17844 \times 1,25 = 0,22305 \, \Omega$$

$$I_a = 4 \times 125 \, \text{A} = 500 \, \text{A}$$

$$U_o = 230 \, \text{V}$$

$$0,22305 \, \Omega \times 500 \, \text{A} = 112 \, \text{V} < 230 \, \text{V}$$

$$Z_2 = 0,738 \times 1,25 = 0,9225 \, \Omega$$

$$I_a = 2,5 \times 25 \, \text{A} = 62,5 \, \text{A}$$

$$U_o = 230 \, \text{V}$$

$$0,9225 \, \Omega \times 62,5 \, \text{A} = 58 \, \text{V} < 230 \, \text{V}$$

$$Z_3 = 0,9156 \times 1,25 = 1,1445 \, \Omega$$

$$I_a = 2,5 \times 6 \, \text{A} = 15 \, \text{A}$$

$$U_o = 230 \, \text{V}$$

$$1,1445 \, \Omega \times 15 \, \text{A} = 17 \, \text{V} < 230 \, \text{V}$$

$$Z_4 = 1,2286 \times 1,25 = 1,5357 \, \Omega$$

$$I_a = 2,5 \times 25 \, \text{A} = 62,5 \, \text{A}$$

$$U_o = 230 \, \text{V}$$

$$1,5357 \, \Omega \times 62,5 \, \text{A} = 96 \, \text{V} < 230 \, \text{V}$$

$$Z_5 = 1,4062 \times 1,25 = 1,76 \, \Omega$$

$$I_a = 2,5 \times 6 \, \text{A} = 15 \, \text{A}$$

$$U_o = 230 \, \text{V}$$

$$1,76 \, \Omega \times 15 \, \text{A} = 26 \, \text{V} < 230 \, \text{V}$$

$$Z_6 = 1,2121 \times 1,25 = 1,515 \, \Omega$$

$$I_a = 2,5 \times 25 \, \text{A} = 62,5 \, \text{A}$$

$$U_o = 230 \, \text{V}$$

$$1,515 \, \Omega \times 62,5 \, \text{A} = 95 \, \text{V} < 230 \, \text{V}$$

$$Z_7 = 1,3 \times 1,25 = 1,626 \, \Omega$$

$$I_a = 2,5 \times 6 \, \text{A} = 15 \, \text{A}$$

$$U_o = 230 \, \text{V}$$

$$1,626 \, \Omega \times 15 \, \text{A} = 24 \, \text{V} < 230 \, \text{V}$$

Warunek zadziałania samoczynnego odłączenia zasilania został spełniony .

PROJEKT NIE WYMAGA UZGODNIEŃ W RD NYSA

III. Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ludzi

Spis treści

1. ZAKRES ROBÓT DLA CAŁEGO ZAMIERZENIA ORAZ KOLEJNOŚĆ REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH OBIEKTÓW	11
2. WYKAZ ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW.....	11
3. ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA TERENU ,KTÓRE MOGĄ STWARZAĆ ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA LUDZI.....	11
4. PRZEWIDYWANE ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE PODCZAS REALIZACJI ROBÓT BUDOWLANYCH ,SKAŁA ,RODZAJE ZAGROŻEŃ , MIEJSCA I CZAS ICH WYSTĄPIENIA.....	11
5. SPOSOBY PROWADZENIA INSTRUKTAŻU PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REALIZACJI ROBÓT.....	12
6. ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE ZAPOBIEGAJĄCE NIEBEZPIECZEŃSTWU WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH W STREFACH SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA ZDROWIA LUB ICH SĄSIEDZTWA , W TYM ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNĄ I SPRAWNĄ KOMUNIKACJĘ UMOŻLIWIAJĄCĄ SZYBKĄ EWAKUACJĘ NA WYPADEK POŻARU AWARII I INNYCH ZAGROŻEŃ.....	14

Część opisowa

Zakres robót dla całego zamierzenia oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów

ZAKRES ROBÓT: - Zgodny z projektami wykonawczymi.

- Wykopy
- Linia kablowa 0,4 kV
- Budowa urządzeń elektroenergetycznych (słupy, wysięgniki ,oprawy)

Wykaz istniejących obiektów

Na terenie objętym zasięgiem inwestycji (plac budowy) występują obiekty infrastruktury technicznej:

- drogi
- sieć wodociągowa i kanalizacyjna
- napowietrzna linia telekomunikacyjna
- uzbrojenie energetyczne – linia napowietrzna n/n i w/n

Poza obszarem inwestycji - zabudowa mieszkalna

Nie przewiduje się wystąpienia obszaru oddziaływania wyznaczonego w otoczeniu obiektu (terenu placu budowy) na podstawie przepisów odrębnych, wprowadzających związane z tym obiektem ograniczenia w zagospodarowaniu terenu.

Elementy zagospodarowania terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi

Podczas wykonywania prac budowlanych zagrożenie mogą stwarzać wszystkie projektowane elementy zagospodarowania terenu.

Przewidywane zagrożenia występujące podczas realizacji robót budowlanych, skala , rodzaje zagrożeń, miejsce i czas ich wystąpienia.

Realizowana inwestycja z robót wymienionych w wykazie zawartym w par. 6. Rozporządzenia. Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. nr 120 poz. 1126) obejmuje prowadzenie robót:

- pod lub w pobliżu linii energetycznych w odległości liczonej od skrajnych przewodów mniejszej niż 3,0 m dla linii o napięciu znamionowym nie przekraczającym 1 kV
- roboty, przy których wykonywaniu występuje ryzyko upadku z wysokości ponad 5,0m

Inne zagrożenia:

Linia napowietrzna 0,4 kV i kablowa + latarnie

a/ roboty ziemne

W trakcie robót ziemnych wzdłuż wykopów zagrożenie może powstać w wyniku:

- kolizji pracowników i ludzi z otoczenia ze sprzętem ciężkim – koparkami, samochodami ciężarowymi transportującymi obsypkę piaskową
- upadków do wykopów pracowników i ludzi z otoczenia placu budowy
- upadków pracowników w trakcie wchodzenia i wychodzenia z wykopów

b/ roboty montażowe

W trakcie robót montażowych zagrożenie może powstać w wyniku:

- upadków z wysokości do 8 m w trakcie robót montażowych : montażu konstrukcji wsporczych na słupach , montażu izolowanych przewodów napowietrznych , montażu wysięgników i opraw oświetleniowych.
- potrażeń i przygnieceń przy transporcie i montażu słupów .
- porażenia prądem

Przewidywane zagrożenia , które mogą wystąpić podczas realizacji robót : praca na wysokości , ryzyko upadku z wysokości ponad 5m

Montaż elementów urządzeń elektroenergetycznych

W trakcie montowania słupów oraz elementów urządzeń, zagrożenie może powstać w wyniku

- załadunku i zdejmowania ze środków transportu słupów i elementów urządzeń
- przewrócenia się słupów i elementów podczas ich przytwierdzania do podłoża
- praca na wolnym powietrzu przy zmiennych warunkach atmosferycznych i terenowych
- zły stan maszyn i urządzeń technicznych
- niskie kwalifikacje pracowników
- brak koordynacji prac i prawidłowego nadzoru
- pośpiech, w tym akordowy system płac
- praca w nadgodzinach
- koszty przetargów (oszczędność na zabezpieczeniach)
- lekceważenie zagrożeń przez pracowników i nadzór
- brak oceny ryzyka na stanowiskach pracy
- brak systemów zarządzania bhp.

Sposoby prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót.

Pracowników firm budowlanych zatrudnionych przy realizacji robót należy:

- przeszkolić w zakresie stosowania zasad BHP i p.poż na poszczególnych stanowiskach w tym zaznajomić z elementami ich dotyczącymi,
- poinformować pracowników o możliwych do wystąpienia zagrożeniach i sposobach ich eliminacji,
- przeszkolić pracowników w zakresie udzielania pierwszej pomocy,
- zapoznać pracowników ze statystyką i rodzajami najczęstszych wypadków charakterystycznych dla wykonywania tego typu robót

Przyjęcie do wiadomości tych przepisów musi być przez pracownika potwierdzone pisemnie.

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio Kierownik robót.

Szkolenia powinny odbywać się cyklicznie, a zasady BHP i p.poż powinny być stale przypominane przed przystąpieniem do realizacji i trakcie realizacji.

Wykaz przepisów związanych z bezpieczeństwem pracy wg których należy wykonywać roboty i które należy uwzględnić przy opracowaniu planu bioz

1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003r. Nr 47, poz. 401).
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych (Dz.U.01.79.849)

3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lipca 1998 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz sposobu ich dokumentowania, a także zakresu informacji zamieszczanych w rejestrze wypadków przy pracy. (Dz.U.98.115.744)
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby (Dz.U.96.62.288)
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.96.62.285)
6. Zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki oraz Gospodarki Materiałowej i Paliwowej z dnia 18 lipca 1986r. w sprawie ogólnych zasad eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych (M.P. Nr 25, poz. 174)
7. Zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 20 kwietnia 1960 r. w sprawie przepisów o budowie urządzeń elektrycznych (M.P. Nr 38, poz.190)
8. Rozporządzenie Ministra Energetyki i Energetyki Atomowej oraz Administracji Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 9 kwietnia 1977 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać instalacje elektroenergetyczne i urządzenia oświetlenia elektrycznego (Dz. U. Nr 14, poz. 58)
9. Zarządzenie ministra Przemysłu z dnia 15 marca 1989 r. w sprawie dodatkowych wymagań kwalifikacyjnych dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń i instalacji energetycznych (M.P. Nr 8, poz. 75)
10. Zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 17 lipca 1987 r. w sprawie szczegółowych zasad eksploatacji sieci elektroenergetycznych (M.P. Nr 25, poz.200)
11. Zarządzenie Ministra Gospodarki Materiałowej i Paliwowej z dnia 14 września 1987 r. w sprawie szczegółowych zasad eksploatacji urządzeń oświetlenia elektrycznego (M.P. Nr 29, poz. 230)

Środki techniczne i organizacyjne zapobiegające niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub ich sąsiedztwie, w tym zapewniające bezpieczną i sprawną komunikację umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.

Środki techniczne i organizacyjne , zapobiegające niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnych dla zagrożenia zdrowia. Granice terenu budowy należy oznakować za pomocą tablic ostrzegawczych . Strefy niebezpieczne , w których istnieje zagrożenie spadania z wysokości przedmiotów , należy ogrodzić balustradami i oznakować w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym.

Przy pracach na wysokości należy stosować środki ochrony indywidualnej , w szczególności takie jak szelki bezpieczeństwa.

Przed przystąpieniem do prac montażowych – odłączyć linię napowietrzną spod napięcia.

Ponadto zaleca się wykonywanie prac montażowych z balkonów samochodowych.

Wykonawca robót po uzyskaniu zgody na zajęcie pasa drogowego , ma obowiązek oznakowania miejsca budowy znakami informacyjnymi :

- roboty drogowe
- ograniczenie prędkości
- zwężenie jezdni

Wykopy w miejscach dostępnych dla osób nie zatrudnionych przy robotach , należy zabezpieczyć poręczami ochronnymi zaopatrzonymi w napis „Osobom postronnym wstęp wzbroniony” , a w nocy - czerwonymi światłami ostrzegawczymi . Poręcze powinny być

umieszczone na wysokości 1,1 m ponad terenem i ustawione w odległości nie mniej niż 1,0 m od krawędzi wykopu. W sytuacjach uzasadnionych względami bezpieczeństwa wykop należy przykryć balami.

Przejścia dla pieszych powinny być wyznaczone w miejscach zapewniających bezpieczeństwo. W miejscach przejść przez rowy należy wykonać pomosty o szerokości dostosowanej do intensywności ruchu, jednak nie mniejszej niż 0,75 m dla ruchu jednokierunkowego i 1,2 m dla ruchu dwustronnego.

Przejścia powinny być zabezpieczone barierą składającą się z deski krawężnikowej o wysokości 0,15 m i poręczy ochronnej umieszczonej na wysokości 1,1 m.

Występują strefy szczególnego zagrożenia związane z:

- prowadzeniem robót pod lub w pobliżu linii energetycznych w odległości liczonej od skrajnych przewodów mniejszej niż 3,0 m dla linii o napięciu znamionowym nieprzekraczającym 1 kV - robotami, przy których wykonywaniu występuje ryzyko upadku z wysokości ponad 5,0 m,

Prowadzenie robót w strefie niebezpiecznej związanej bliskością linii energetycznych wykonywać zgodnie z Rozdziałem 6 „Instalacje i urządzenia elektroenergetyczne” Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401) szczególnie w zgodności z:

§55. 1. Nie jest dopuszczalne sytuowanie stanowisk pracy, składowisk wyrobów i materiałów lub maszyn i urządzeń budowlanych bezpośrednio pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi lub w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów, mniejszej niż:

1) 3 m - dla linii o napięciu znamionowym nieprzekraczającym 1 kV;

5 m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 1 kV

2. W czasie wykonywania robót budowlanych z zastosowaniem żurawi lub urządzeń załadunkowo-wyładowczych zachowuje się odległości, o których mowa w ust. 1, mierzone do najdalej wysuniętego punktu urządzenia wraz z ładunkiem.

3. Przy wykonywaniu robót budowlanych przy użyciu maszyn lub innych urządzeń technicznych, bezpośrednio pod linią wysokiego napięcia, należy uzgodnić bezpieczne warunki pracy z jej użytkownikiem.

Przy pracach na wysokości należy stosować środki ochrony indywidualnej, w szczególności takie jak szelki bezpieczeństwa, a także zgodnie z Rozdziałem 9 „Roboty na wysokości” Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401)

Zagrożenie zdrowia ludzi może wystąpić także na skutek łamania zasad BHP, niezgodności z dokumentacją techniczną oraz niestosowania się do norm i przepisów budowlanych, przepisów o ruchu drogowym..

Wszelkie roboty należy wykonywać zgodnie z dokumentacją techniczną oraz przestrzegać zawartych w w/w przepisach zasad BHP.

Kierownik budowy powinien zwrócić uwagę na prawidłowe wykonywanie umocnień wykopów wąsko przestrzennych i innych robót ziemnych zgodnie zapisami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003r. Nr 47, poz. 401). Nie można dopuścić do wykonywania robót ziemnych i montażowych bez ich zabezpieczenia przed osobami postronnymi.

Operatorzy ciężkiego sprzętu budowlanego muszą posiadać specjalistyczne uprawnienia.

Na terenie budowy powinna być przenośna apteczka.

Dopilnować stosowania kasków i odzieży ochronnej oraz sprawdzać stan podręcznego sprzętu i sprzętu ciężkiego. Teren robót sieciowych i drogowych należy zabezpieczyć zgodnie z przepisami o ruchu drogowym i projektem wykonawczym, zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie wykopów przed dostępem dzieci.